

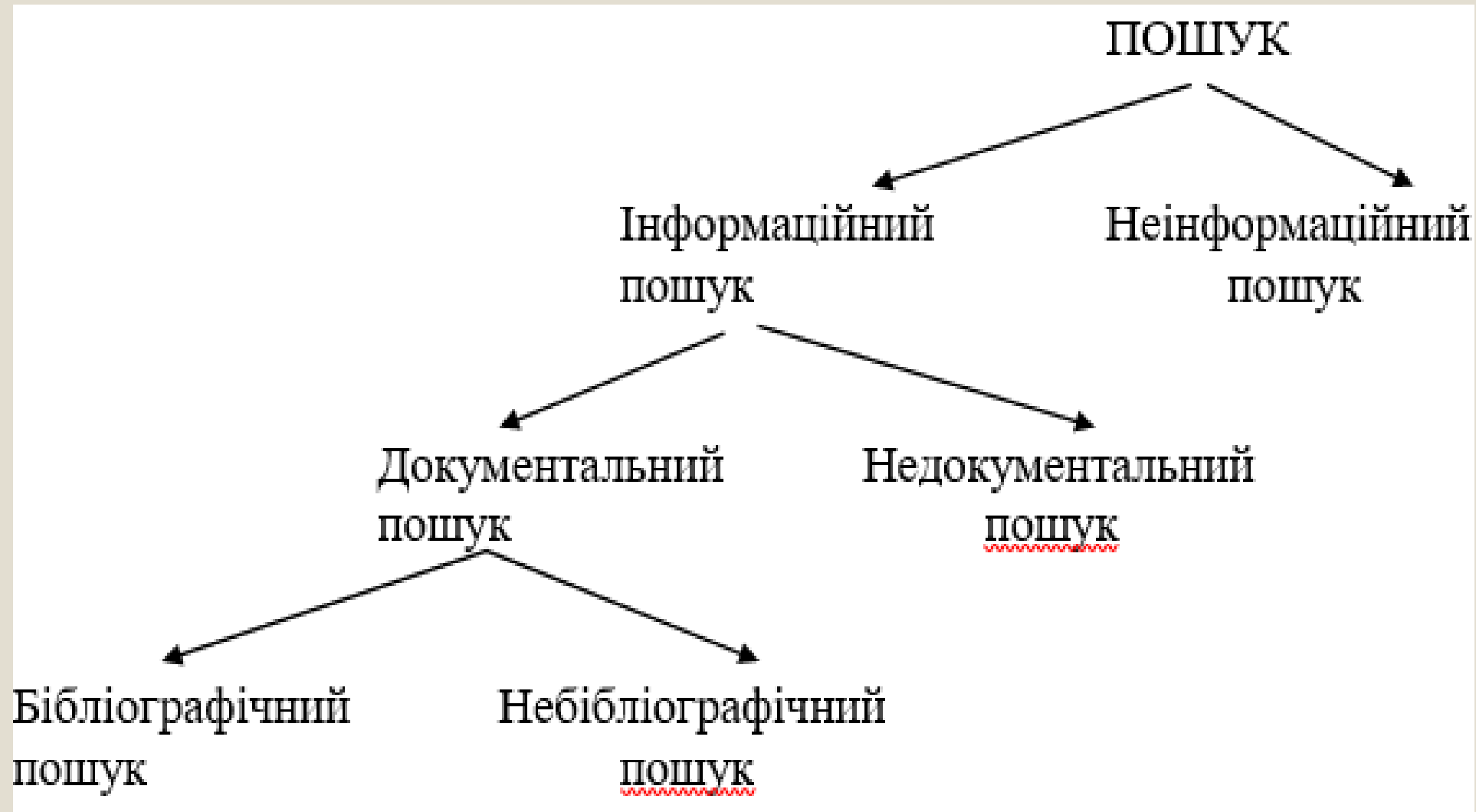
ЛЕКЦІЯ 2. БІБЛІОГРАФУВАННЯ ЯК ПРОЦЕС ВИРОБНИЦТВА БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1. Бібліографічний пошук.
2. Загальна характеристика методів бібліографування.

1. Бібліографічний пошук.

- є різновидом документального та інформаційного пошуку.
- **Пошук** — це діяльність, спрямована на знаходження того чи іншого об'єкта, явища, речі серед інших та його порівняння із потребою, що спонукала до пошуку.

Дихотомічна класифікація пошуку

- **Інформаційний пошук** — це пошук інформації, що має певний тематичний зміст чи формальну характеристику. Неінформаційний пошук до проблем бібліографії не має відношення.

- **Документальний пошук** — це пошук документа, в якому міститься потрібна інформація. Недокументальний інформаційний пошук здійснюється без звертання до документа, за іншими джерелами інформації (частіше за все — шляхом опитування інших людей).
- **Бібліографічний пошук** — це пошук документа, в якому міститься потрібна інформація, за джерелами бібліографічної інформації без безпосереднього звертання до документа. Або, інакше кажучи, бібліографічний пошук — це пошук бібліографічної інформації, тобто відомостей про документ, який відповідає інформаційній потребі, але без звертання до самого документа.
- Небібліографічний документальний пошук здійснюється у тому випадку, коли він ведеться серед самих документів, наприклад, на книжковій полиці чи на прилавку.

Для інформаційного пошуку дуже важливо розрізняти такі поняття, як інформаційна потреба, інформаційний запит та інформаційний інтерес.

- **Інформаційна потреба** виникає та існує об'єктивно, вона обумовлюється соціально-економічними та психологічними чинниками.
- **Інформаційний інтерес** — це усвідомлена інформаційна потреба, або форма її активного прояву. Інтерес має суб'єктивний, особистий характер.
- **Інформаційний запит** — це суб'єктивне формулювання інформаційного інтересу, або опосередкований прояв інформаційної потреби, її умовне позначення. Інформаційний запит формулюється та викладається споживачем у термінах природної мови. У запиті, безумовно, відображається інформаційна потреба, але не завжди досить чітко і повно.

Рисунок 2 - Співвідношення між інформаційними потребою, інтересом та запитом

- Система, що створюється для виконання завдань інформаційного пошуку, зветься **інформаційно-пошуковою системою (ІПС)**.
- Інформаційно-пошукова система, призначена для пошуку документів, може включати самі документи чи їх "пошукові образи". З цього погляду бібліографічний посібник — це теж ІПС, створювана для пошуку БІ, тобто відомостей про документи.

Ознаки документів

У процесі інформаційного пошуку дуже важливе значення має **пошукова ознака** чи набір пошукових ознак, за якими ведеться пошук інформації.

- **Ознака** - це властивість об'єкта, яка обумовлює його відмінні або спільні риси з іншими об'єктами.
- **Пошуковий образ документа (ПОД)** — це набір пошукових ознак, які характеризують документ і є потрібними для пошуку та ідентифікації документа відповідно до запиту. Наприклад, пошуковим образом документа можна вважати бібліографічний запис.
- Набір пошукових ознак, що характеризують інформаційний запит і є потрібними для пошуку інформації відповідно до запиту — це **пошуковий образ запиту (ПОЗ)**.
- Пошуковий образ запиту може бути сформульований у термінах природної мови чи перекладений на штучну **інформаційно-пошукову мову (ІПМ)**.

Поисковый образ запроса с ограничениями

ТЕМА: «**Повышение интенсивности труда**»

ПОИСКОВЫЙ ОБРАЗ ЗАПРОСА:

интенсивност* И труд*

ОГРАНИЧЕНИЯ:

Язык: **русс***

Тип Документа: **статья**

- Переклад пошукового образу запиту на інформаційно-пошукову мову — це **пошуковий припис**, згідно з яким ведеться пошук у інформаційно-пошуковій системі.

Бібліографічний пошук має певні вимоги до пошуку - *пертинентність* і *релевантність*:

- **Пертинентність** — це відповідність знайденої (чи наданої) інформації потребі споживача. Також це, безумовно, найвища мета інформаційного пошуку, але її досягнення ускладнюється труднощами вивчення інформаційних потреб, неадекватністю їх відображення в інформаційних запитах, недосконалістю інформаційно-пошукових систем.
- **Релевантність** — означає відповідність знайденої (чи наданої) інформації запиту споживача. Релевантність бібліографічного пошуку виявляється шляхом зіставлення пошукового образу запиту з пошуковими образами документів, котрі виявлено у результаті пошуку, але остаточно вона може виявитися лише при порівнянні інформаційного запиту із самим змістом документів.

Релевантность и пертинентность

Показниками ступеня виконання вимоги релевантності пошуку є поняття повноти і точності пошуку, а також "втрат інформації" та "інформаційного шуму".

- **Повнота бібліографічного пошуку** — це співвідношення кількості знайдених релевантних бібліографічних записів (БЗ) до загальної кількості релевантних бібліографічних записів у даному масиві БІ.

$$\text{Повнота} = \frac{\text{Кількість знайдених релевантних БЗ}}{\text{Загальна кількість релевантних БЗ у даному масиві БІ}}$$

- **Точність бібліографічного пошуку** — це співвідношення кількості знайдених релевантних бібліографічних записів до загальної кількості виданих у результаті пошуку записів.

$$\text{Точність} = \frac{\text{Кількість знайдених релевантних БЗ}}{\text{Загальна кількість виданих БЗ}}$$

- Показники повноти та точності пошуку можна виразити формулами за допомогою умовних позначень, які визначені на діаграмі семантичної оцінки інформаційно-пошукової системи (таблиця 1).

Діаграма семантичної оцінки ІПС

		Масив документів (або бібліографічних записів)	
		релевантні	нерелевантні
Масив документів (або бібліографічних записів)	видані	а	б
	не видані	в	г

$$\text{Повнота видачі (ПВ)} = 100 \% \cdot a / (a + в)$$

$$\text{Точність видачі (ТВ)} = 100 \% \cdot a / (a + б)$$

$$\text{Втрати інформації (ВІ)} = 100 \% \cdot в / (a + в)$$

$$\text{Інформаційний шум (ІШ)} = 100 \% \cdot б / (a + б)$$

- повнота видачі = 100 %** — втрати інформації;
- точність видачі = 100 %** — інформаційний шум.

Показники повноти видачі інформації (або її втрат) та точності видачі інформації (або інформаційного шуму) характеризують **якість** роботи ІПС, яку можна виразити **кількісно**.

2. Загальна характеристика методів бібліографування

Процес підготовки БІ складається з кількох операцій, які називають методами бібліографування. Основними серед них є:

- бібліографічне виявлення;
- бібліографічний відбір;
- бібліографічна характеристика;
- бібліографічне групування.

- **Бібліографічне виявлення** — це виявлення документів як об'єктів бібліографування з метою їх подальшої бібліографічної обробки. Виявлення документів може бути здійснене шляхом документального чи бібліографічного пошуку.
- **Бібліографічний відбір** — це відбір документів відповідно до визначених критеріїв з метою їх відображення у бібліографічній інформації. *Попередній* бібліографічний відбір здійснюється разом із виявленням документів. *Остаточний* бібліографічний відбір — це виділення частини з тих документів, які були виявлені.
- **Бібліографічна характеристика** — це складання бібліографічних записів на підставі бібліографічного аналізу (вивчення) документів (їх форми та змісту).

Розрізняють такі способи бібліографічної характеристики:

- 1. Бібліографічний опис** — сукупність бібліографічних відомостей про документ, наведених за певними правилами, що встановлюють послідовність зон та елементів бібліографічного опису, і призначених для ідентифікації та загальної характеристики документа.
- 2. Анотація** — коротка характеристика документа, яка пояснює його зміст, призначення, форму та інші особливості.

СИНТЕЗ СИНЕРГЕТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПОПИТОМ АГЕНТІВ НА КОНТЕНТ У СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ- СЕРВІСАХ

К.В. Молодецька

Житомирський національний агроекологічний університет
вул. Старий бульвар, 7, Житомир, 10008, Україна; e-mail: kmolodetska@gmail.com

---

Соціальні інтернет-сервіси належать до класу нелінійних динамічних систем, тому явища соціальної комунікації характеризуються непрогнозованістю процесів взаємодії агентів внаслідок зовнішніх впливів і переходом системи в стан некерованого хаосу. Для досягнення системою стійкого стану як результату керованої самоорганізації агентів пропонується використати концепцію синергетичного управління взаємодією агентів у соціальних інтернет-сервісах. Синтезовано синергетичне управління взаємодією агентів у соціальних інтернет-сервісах, що дозволить підвищити стійкість віртуальних спільнот до деструктивних інформаційних впливів шляхом регуляризації попиту на контент. Наведено модельний приклад управління взаємодією агентів з метою синергетично керованого переходу віртуального співтовариства до заданого стану інформаційної безпеки.

Ключові слова: соціальний інтернет-сервіс, динамічний хаос, синергетичне управління, атрактор, інформаційна безпека.

3. **Реферат** — стислий виклад змісту документа (основних ідей, методів дослідження, результатів тощо) з основними фактичними відомостями та висновками. Реферат розповідає читачеві, "що сказано" в документі, на відміну від анотації, яка тільки натякає, "про що йдеться".
4. **Рецензія** — критико-бібліографічна характеристика документа, яка дає його аргументований аналіз, показує його позитивні якості та недоліки.
5. **Огляд** — узагальнена характеристика кількох документів. Як спосіб бібліографічної характеристики огляд являє собою щось подібне до статті: суцільний текст, у якому характеристика документів (їх змісту, форми чи видавничих особливостей) подається про всі документи разом або про окремі з них у порівнянні одне з одним.

У К Р А Ї Н А
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА КОЛЕГІЯ АДВОКАТІВ
А Д В О К А Т
ТРЕТ'ЯКОВА ТЕТЯНА ЮРІЇВНА

61057 м. Харків   Тел. 8-050-630-17-56   Свідоцтво № 383 від 30.06.1993 р.
вул. Пушкінська № 38, оф.7   E-mail: trustr@inbox.ru

STRICTO JURE

РЕЦЕНЗИЯ

на брошюру "Ваш адвокат: юридическая помощь автомобилистам", изданную
14.11.2012 года в ООО «Издательство «Монолит»
(г. Днепропетровск)

В рецензируемом издании в легкодоступной, запоминающейся форме грамотно проанализированы основные нормативно-правовые документы Украины, регулирующие отношения в сфере безопасности движения и эксплуатации транспортных средств.

Работа посвящена актуальной теме – соблюдению прав водителей и повышению их ответственности за нарушения ПДД, что позволяет возродить среди населения уважение к Закону, а также повысить обоснованно утерянный авторитет «стражей порядка». В этой связи для читателей уместно привести высказывание английского государственного деятеля и историка 19-го столетия Томаса Маколя: «Закон напрасно существует для тех, у кого нет ни мужества, ни средств защищать его».

Центральным вопросом издания, в котором авторы добились наиболее существенных результатов, является приведение конкретного, пошагового плана действий водителя в возможной, **обычно непредвиденной**, ситуации на дороге. Для этого удачно выбрана форма изложения материала - в виде схематических рисунков, боковых панелей, ссылок и подробных цитат из законов.

Авторы брошюры приводят и аргументируют свою собственную точку зрения относительно сложившейся практики поведения работников ГАИ и водителей, ставших «заложниками» действий людей в погонах. Привлекает убедительность доводов о необходимости всегда отстаивать свои права в случае их нарушения. Немаловажным является то, что в издании акцентируется внимание на необходимости изменения уже устоявшейся в обществе роли водителей: с жертв беззакония на достойных граждан.

Оценивая работу в целом, можно сказать о том, что авторами достигнуты поставленные при ее написании цели: изложенный материал основан на детальном анализе норм права, имеющих отношение к выбранной теме, и жизненных ситуаций, что позволяет людям, не презирающим знания, легко им воспользоваться; в этом и заключается практическая значимость данной брошюры.

Работа заслуживает позитивной оценки и может быть рекомендована в качестве методического пособия для курсантов, обучающихся в автошколах и на курсах вождения автомобиля.

Желаю данному изданию стать настольной книгой каждого водителя, как начинающего, так и опытного!

Адвокат, член Союза адвокатов Украины,
член Харьковской областной коллегии адвокатов
Третьякова Татьяна Юрьевна.
07.12.2012

Мельник І. В.

Програма відновлювального лікування при переломах латерального виростка великогомілкової кістки після металоостеосинтезу / І. В. Мельник, І. А. Лазарєв, А. Т. Бруско, А. В. Самохін // Мед. реабілітація, курортологія, фізіотерапія. - 2014. - № 3. - С. 54-59. - укр.

На основі імітаційного комп'ютерного моделювання визначено суглобові сили залежно від кута згинання в колінному суглобі та від показників напружено деформованого стану в зоні перелому. Визначено допустимі рівні навантаження на кінцівку у ранньому післяопераційному періоді. Встановлений ступінь дозованого навантаження на кінцівку залежно від варіанту фіксації і термінів консолідації кісткових відламків. Розроблено програму реабілітаційних заходів після металоостеосинтезу переломів, латерального виростка великогомілкової кістки типу Schatzker I, яка включає комплекс вправ лікувальної фізкультури, фізіотерапевтичні заходи й апаратну механотерапію, що сприяє прискоренню відновлювальних процесів в колінному суглобі після різних варіантів остеосинтезу виростків великогомілкової кістки, дозволяє своєчасно почати дозоване навантаження і запобігти розвитку ускладнень, які пов'язані з контрактурами й атрофією м'язів оперованої кінцівки.

На основе имитационного компьютерного моделирования определены суставные силы в зависимости от угла сгибания в коленном суставе и от показателей напряженно деформированного состояния в зоне перелома. Определены допустимые уровни нагрузки на конечность в раннем послеоперационном периоде. Установлена степень дозированной нагрузки на конечность в зависимости от варианта фиксации и сроков консолидации костных отломков. Разработана программа реабилитационных мероприятий после металоостеосинтеза переломов латерального мыщелка большеберцовой кости типа Schatzker I, включающая комплекс упражнений лечебной физкультуры, физиотерапевтические мероприятия и аппаратную механотерапию, что способствует ускорению восстановительных процессов в коленном суставе после различных вариантов остеосинтеза мыщелков большеберцовой кости, позволяет своевременно начать дозированные нагрузки и предотвратить развитие осложнений, связанных с контрактурами и атрофией мышц оперированной конечности.

Індекс рубрикатора НБУВ: P458.198.55-588.2

Іншими методами бібліографічної характеристики можна вважати також:

- **бібліографічну предметизацію**, тобто визначення предметної рубрики, яка відповідає змісту документа;
- **бібліографічну систематизацію чи індексацію** — визначення класифікаційного індекса документа згідно з певною схемою класифікації;
- **технічне кодування** документа для автоматизованих інформаційно-пошукових систем (ІПС) — електронних каталогів, баз та банків даних.

Метод бібліографічної характеристики більш за все відповідає основній меті бібліографування: **згортанню первинної інформації**, що міститься у документах, та **створенню вторинної інформації**, яка відображає як зміст, так і форму документа.

У результаті виконання методу бібліографічної характеристики створюють **пошукові образи документів (ПОД)**, які можуть включатися після цього в певну ІПС.

Способи бібліографічної характеристики — це способи створення пошукових образів документів. Вони можуть бути:

- **Традиційні** - розрахованими на існування БІ у традиційній документальній формі (як бібліографічні посібники у книжковій чи картковій формі)
- **Нетрадиційні** - розрахованими на існування БІ у машиночитаній формі (електронному каталозі чи базі даних).

◦ **Бібліографічне групування** — це об'єднання бібліографічних записів у групи за визначеними ознаками. Бібліографічне групування проводиться для того, щоб упорядкувати певну множину бібліографічних записів, полегшити споживачеві орієнтування серед них. Бібліографічні записи об'єднують у групи за розділами, підрозділами, рубриками та підрубриками бібліографічного посібника.

1. Систематичне групування — розподіл бібліографічних записів за розділами певної схеми класифікації документів. Особливість такої схеми — у тому, що вона охоплює певну галузь знань або комплекс споріднених галузей, або всі галузі знань.

2. Тематичне групування - це об'єднання бібліографічних записів у групи (розділи) відповідно до певних тем, які розміщують у логічній послідовності.

Тематичне групування дуже подібне до систематичного: воно теж здійснюється за змістом документів, теж враховує наявність тем більш широкого змісту, які можуть бути виділені як розділи, і вужчого, що є підрозділами у тематичних розділах.

Головна особливість тематичного групування — в тому, що воно не має завдання найбільш повно розкрити зміст певної галузі знань чи всіх галузей.

3. Предметне групування - це об'єднання бібліографічних записів у групи за окремими предметними рубриками, які розмішують в алфавітній послідовності. Предметна рубрика — це коротке словесне визначення предмета та (або) аспекту його розгляду, яке характеризує зміст, призначення та форму документа.

Предметне групування застосовується, головним чином, у бібліографічних посібниках з вузькогалузевої тематики, наприклад, у певних галузях медицини, сільського господарства тощо.

Воно забезпечує швидкий пошук документів з певного предмета за алфавітом предметних рубрик і не потребує від споживача визначення тієї галузі знання, до якої належить зміст документа.

Способи бібліографічного групування за формально-видавничими ознаками документів полегшують орієнтацію споживача в сукупності документів, дозволяючи швидко знайти документи певного автора чи року видання і т.п. При такому групуванні розділи формуються за формальними ознаками, що визначають спосіб групування. Розрізняють такі формальні способи бібліографічного групування:

- **Алфавітне групування** — це групування бібліографічних записів за алфавітом прізвищ авторів та (або) назв документів. Головне для цього способу — те, що за алфавітом розміщують прізвища авторів та (або) назви документів, які є зовнішньою (формальною) ознакою документів.
- **Хронологічне групування** — це групування бібліографічних записів за датами видання документів у їх хронологічній послідовності. Розділи визначають за роками, а документи відносять до того чи іншого розділу за часом видання чи створення документа.
- **Топографічне групування** — це групування бібліографічних записів за місцем видання документів (в алфавітній послідовності місць видання чи за адміністративним поділом). Дозволяє зібрати в одному розділі видання, що вийшли в одній місцевості.

◦ **Типологічне групування** — це групування бібліографічних записів за типологічними ознаками документів, що відображаються у бібліографічному посібнику, тобто за видами видань, типами літератури тощо.

Типологічні ознаки документів дуже різноманітні. Застосування тої чи іншої ознаки для бібліографічного групування обумовлюється особливостями того масиву документів, який відображений у бібліографічному посібнику, його тематики, цільового та читацького призначення.

